

Laatste Amsterdamse beroepsvisser houdt stand

Paling en snoekbaars uit Mokumse wateren

In Amsterdam houdt de laatste beroepsvisser stand in hartje centrum. Met een 'gemengd bedrijf' vist Piet Ruijter (66) op zoet- en zoutwatervis voor de afslag in IJmuiden en steeds vaker in opdracht met onderzoeksfuiken. In het voorjaar verzorgt hij glasaalmonitoring. Hij vult zijn omzet aan door vis-toeristen mee te nemen.

"Staan-wantvisserij loopt prima."

Tussen de chique nieuwbouwflats van het Westerdok en de monumentale trapgevels van Prinseneiland liggen oude en nieuwe woonboten zij aan zij tussen lange steigers. Op de kade wordt de aandacht getrokken door rode vlaggetjes aan een flinke bundel steekstokken. Daar woont en werkt Piet Ruijter, als Amsterdamse beroepsvisser de 'last man standing.' Zijn vlet met dieselmotor ligt aan een robuust hardhouten werkeiland. Schubben van baars en snoekbaars en enkele dode wolhandkrabben sieren het dek. Gestapelde viskramen wachten op de volgende 'haal'.

In zijn boetschuur schudt Piet Ruijter de hand en nodigt uit voor koffie in de oude rijnaak waar hij al zijn hele leven verblijft. Zijn eenmanszaak heeft ook de laatste crisis in de plaatselijke visserij overleefd, vertelt Ruijter. Zij het met kunst- en vliegwerk en met hulp van goede vrienden. Die konden niet verkroppen dat een beroep dat Amsterdam en omliggende dorpen ooit glorie verschaftte, definitief uit de hoofdstad zou verdwijnen.

Stoppen of doorgaan

Vijf jaar geleden zag het er somber uit. Op tafel lag toen een verordening van de overheid met de trieste mededeling dat Piet zijn palingvisserij moest opgeven. Tijdelijk weliswaar, maar onduidelijk was voor hoe lang. Er was op een beperkt aantal locaties net

iets te veel dioxine in paling aangetroffen, maar dat 'te veel' was discutabel volgens stadsecoloog en vaste vismaat Martin Melchers. De norm was toen recent door Europa

verlaagd en je moest er uit die paar gebieden wel heel veel eten om er enig nadeel van te ondervinden.

Het viel niet hard te maken of aan te vechten, maar binnenvissers zoals Piet Ruijter vermoedden dat het vangstverbod werd gebruikt om de paling in trekgebieden rust te geven, zodat de palingstand kan herstellen.

Het overheidsbesluit was een aderlating. Piet stond voor de vraag: stoppen of doorgaan? "Want het vissen in Amsterdamse wateren was er al niet eenvoudiger op geworden," vertelde hij tijdens een tochtje door het westelijk havengebied. "Kijk, zie je die loswallen met vrachtschepen? Vorig jaar was dat nog een groen kantje, met een flauw aflopende stenige oever waar ik de fuiken kon zetten. Nu gaat dat niet meer."

Snoekbaars

Meer regels, minder aal, havens die wegens terrorismegevaar waren afgesloten, de gesloten tijd: Ruijter werd er toen niet vrolijk van. Gelukkig was zijn staandwant-visserij nog prima. We keerden huiswaarts met drie kisten snoekbaars, een kistje grote baars, een flinke hoeveelheid harder, schar, bot en steenbolk. Een prima dagopbrengst die de visser hoop gaf over dat bijzondere water dat met brakke- en zoet-zoutovergangen vol zit >

'Het is goed te merken dat de visserij al vijf jaar stilligt..'

De glasaaltjes passeerden ook de sluisen van IJmuiden...

met zee- en zoetwatervis. "Ik vang hier geregeld een zeebaarsje, haring of gul. En veel exoten die meeliften in het ballastwater van containerschepen." Er zat zelfs een keer een Atlantische steur in de netten. Dat was regionaal nieuws, want de laatste steur werd in het binnenwater in 1952 op de Merwede gevangen. Al stonden de kenners meteen in de rij om te verkondigen dat Piets' steur geen echte wilde steur was, maar een uitgezet exemplaar van een vijver- of aquariumhouder.

Vistoeristen

"Zeg Piet," zeiden zijn goede vrienden. "Waarom neem je met al die mooie verhalen over vis en een echte ecooloog en rasverteller als vismaat tegen betaling geen gasten mee aan boord? Zo kun je de omzet wat opvijzelen." Ruijter ging al snel overstag want stoppen zat er met een mager AOW-tje ook na zijn pensioen niet in. En vissen dat doet hij al zijn hele leven. Hij leerde het vak van zijn vader Jan, verderop in het havengebied, dat toen nog gewoon land was en niet bestond uit zijkanalen op alfabetische volgorde. "In die tijd vingen we jaarlijks meer dan duizend kilo aal. Met 500 kilo heb ik een uitzonderlijk goed jaar."

Dat was vijf jaar geleden. Aal vangt hij nu nog alleen in de tien onderzoeksfuiken die hij in Amsterdams water mag zetten in opdracht van de gemeente en soms ook voor IMARES.

"Eerlijk is eerlijk, het is goed te merken dat de visserij al vijf jaar stilligt. In de netten zit nu geregeld vijf tot tien pond aal. Dat is niet voor niets."

De gasten die hij maandelijks meeneemt vinden het prachtig. Ze helpen tellen en meten en gooien de soms polsdikke aal eigenhandig overboord. "De echte viseters krijgen een snoekbaars, baars of harder mee naar huis. Aan wal slacht en fileer ik ze desnoods."

Glasaalbemonstering

Piet vist tegen de verdrukking in nog wel even gewoon door. In de winter met warnetten. In de zomer leveren de onderzoeksopdrachten en de vele vistoeristen zijn gemengde bedrijf voldoende compensatie op. "En ik heb in de Haarlemmermeer nog wat pachtwater waar ik wel op paling mag vissen. Alles bij elkaar levert dat naast mijn AOW voldoende omzet om de zaak overeind te houden."

Verheugd is hij over de extra klus die hij er in 2013 bij kreeg van de gemeente Amsterdam. "Glasaalbemonstering bij Gemaal Halfweg. Dat gemaal heeft sinds een aantal

jaren een vispassage voor glasaal, spiering en driedoornige stekelbaars. Via een buis met een lokstroom kunnen die vanuit zee via de sluisen van IJmuiden en het Noordzeekanaal het boezemwater van de Haarlemmermeer bereiken. Kom er gerust eens kijken."

Vispassage

De vispassage Halfweg is een van de ruim 700 vispassages die trekvissen in ons land weer een vrije doorgang moeten geven. "Ik denk dat het met de palingstand wel weer goed komt," voorspelt Piet dan ook. "Zuid-Europa mag geen glasaal meer aan China verkopen en het

binnenvissers zoals Piet Ruijter? Ook veel van zijn collega's zijn afhankelijk van steeds meer neveninkomsten. De website van de Combinatie van Beroepsvissers telt acht bedrijven die visteristen meenemen. Ook worden tal van vissers steeds vaker ingeschakeld voor vismonitoring. Tegelijkertijd zit de IJsselmeervisserij in zwaar weer en gaat het met de snoekbaarsvisserij ook niet best, nu troebel voedselrijk water steeds schoner en voedsel-arter wordt. Piet Ruijter: "Ik ken nog wel vissers die het prima redden. Arnold Werkhoven heeft in het Noord-Hollandse Wormer- en Jisperveld voldoende bevisbaar water. Zo zijn er wel meer. Ik heb zelf geen opvolger. Of die er komt hangt af van wat hem of haar in het vooruitzicht wordt gesteld. Visserij in Amsterdamse wateren moet

'De echte viseters krijgen snoekbaars of harder mee naar huis'

quotum pootalvangst was dit jaar in Frankrijk binnen een week opgevestigd. Dit voorjaar trokken miljarden glasaaltjes noordwaarts."

Die glasaaltjes passeerden ook de sluisen van IJmuiden, zien we in Ruijters' onderzoeksfiuk. Als het broed aan baars en snoekbaars, een alvertje, driedoornige stekelbaarsjes en wat

grotere aal is uitgefilterd, wijst de weegschaal een pond glasaal aan. "Dat zijn zo'n 1.350 glasaaltjes. In een haal. Begin mei had ik er 12.000 en de weken er na gemiddeld 6.500. Veel meer dan vorig jaar, toen het wat tegenviel, maar dat is natuureigen."

Tijd voor de hamvraag. Is er toekomst voor

in de eerste plaats wel een uitdaging zijn. Als ik hier weer op paling zou mogen vissen, zou ik op de afslag in IJmuiden voldoende centen mee naar huis nemen, want op neven-inkomsten alleen kan een opvolger geen toekomst bouwen. Ach, en een visserman zal in de eerste plaats natuurlijk altijd gewoon willen vissen." ●